

[Formanden.]

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende ikraftsættelsen af de i sjette protokol vedrørende supplerende toldindrømmelser under Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel indeholdte danske toldindrømmelser.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. og i lov om forskellige forbrugsafgifter.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet [af Thisted Knudsen m. fl.].

6) *Fortsættelse af første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1957 til 31. marts 1958.

Mødet hævet kl. 17.

### 35. møde.

Torsdag den 6. december kl. 13.

**Formanden:** Udvalget angående forslag til lov om midlertidige bestemmelser vedrørende påligningen af indkomst- og formueskat til staten m. m. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af gårs dato anmoder indenrigsministeren om, at der må blive valgt 4 medlemmer af folketinget til for tiden 1. januar 1957—31. december 1960 at indtræde i tilsynsrådet for statens sindssygehospitalet.

Den første sag på dagsordenen var:

*Anden behandling af forslag til lov om statsgaranti ved betalingsaftaler med udlandet og om udstedelse af statsforskrivninger i forbindelse med sådanne aftaler.*

(Første behandling findes i tidenden sp. 1277).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

*Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.*

**Formanden:** Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående Danmarks undertegnelse af de i Genève den 10. marts 1955 oprettede protokoller vedrørende ændringer i Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel og Overenskomsten om Organisationen for handelspolitisk Samarbejde.*

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 673, fremsættelsen i tidenden sp. 1243).

**Formanden:** Sammen med denne sag foretages de under punkterne 3 og 4 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

*Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende ikraftsættelsen af de i sjette protokol vedrørende supplerende toldindrømmelser under Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel indeholdte danske toldindrømmelser.*

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 1023, fremsættelsen i tidenden sp. 1252).

## [Formanden.]

*Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. og i lov om forskellige forbrugsafgifter.*

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1049, fremsættelsen i tidenden sp. 1256).

Sagerne sattes til forhandling.

**Lars P. Jensen:** Siden sidste verdenskrig har internationale handels- og toldproblemer været ivrigt drøftet, man kan vel også godt sige ivrigt forhandlet, og mange resultater er også nået. På det toldpolitiske område kunne vi fra Danmarks side nok have ønsket noget større resultater, og dog er der jo ikke sket så lidt igennem årene.

I 1946 blev det første møde holdt i London, i 1947 blev det næste holdt i Genève; her blev GATT-organisationen skabt, og Danmark deltog i mødet som observatør. På dette møde nedsatte eller bandt de deltagende lande ca. 45 000 toldpositioner, som svarede til halvdelen af verdenshandelen. I september 1948 meddelte Danmark, at vi ønskede at tiltræde GATT-overenskomsten og dermed deltage i de næste forhandlinger, der skulle finde sted i Annecy i 1949. I 1950 tiltrådte folketinget, dengang rigsdagen, Annecyprotokollen, det vil sige, at vi blev medlem af GATT med de rettigheder og pligter, som dermed fulgte. Det direkte toldtab var dengang 4,1 mill. kr., der dog ikke dækker resultatet, da mestbegunstigelsesklausulen ikke giver sig udtryk i håndgribelige tal, men er meget vigtig i hele sagen. Reelt betød det dengang, at Danmark toldbandt 40 pct. af sin import.

Den næste konference bliver afholdt i Torquay fra efteråret 1950 til foråret 1951, og i november 1951 godkender rigsdagen resultaterne af forhandlingerne her. I maj 1952 fremsætter den daværende regering, regeringen Eriksen-Kraft, sit toldlovsforslag, der dog ikke bliver vedtaget, og i efteråret 1952 nedsætter samme regering toldkommissionen, der eksisterer endnu. I marts 1956 fremsætter den nuværende regering tekstiltoldforslaget, der vedtages, og i oktober 1956 fremsættes forslag om dumpingtold, der i øjeblikket behandles i et folketingsudvalg. Når man så tager i betragtning

de bestræbelser, der har været udfoldet for nordisk toldsamarbejde, og problemerne omkring det europæiske frihandelsområde, som er af så stor betydning for os alle, kan man vel godt sige, at hele dette store spørgsmål er i smeltediglen.

I marts 1954 nedsætter regeringen et økonomiudvalg på embedsmandsbasis, et udvalg, der får til opgave at bistå ved udformningen af de danske synspunkter og eventuelle forslag vedrørende en kommende revision af GATT-overenskomsten. Resultatet af udvalgets arbejde foreligger den 20. september 1954 i det, vi populært kalder den blå betænkning. Fra den 8. november 1954 til den 7. marts 1955 afholdes den ekstraordinære mødesamling i Genève, hvor GATT-organisationen blev taget op til en grundig revision, og i oktober 1955 afgiver den danske delegation en beretning fra dette møde om de resultater, der blev opnået i Genève. Det er dette, den højtærede udenrigsminister anmoder om folketingets tilslutning til. Socialdemokratiet kan give en sådan.

Samtykket ønskes til for det første tre protokoller og for det andet til en overenskomst om en organisation for handelspolitisk samarbejde.

Den første protokol vedrører ændringer i GATT-overenskomstens I. del — det vil altså reelt sige den gældende — og bestemmelser angående mestbegunstigelsesklausuler og om selve præferencsatsspørgsmålet og derudover ændringer i selve tiltrædelsesparagrafferne, og hvad dermed følger.

Den anden protokol vedrører ændringer i selve formålsparagraffen eller præamblen og i II. og III. del af GATT-overenskomsten.

Den tredje protokol vedrører nogle rent organisatoriske ændringer.

Endelig anmodes om tilslutning til den nye handelspolitiske organisation, som vel i fremtiden vil blive benævnt OTC. Om denne organisation bliver til noget, er imidlertid et stort spørgsmål. Den træder først i kraft, når lande, hvis udenrigshandel udgør 85 pct. af samtlige GATT-landes udenrigshandel, har tiltrådt den, og den kan ikke træde i kraft, medmindre USA tiltræder den, da USA har 20 pct. af den samlede udenrigshandel inden for GATT-landene. Det er endvidere således, at USAs regering skal have samtykke af kongressen,

[Lars P. Jensen.]

og USAs stilling vil derfor, som det er blevet udtrykt af den højtærede stats- og udenrigsminister, blive en prøvesten for USAs holdning til frihandelsproblemerne. Derfor er OTC ikke en kendsgerning, og vi kan fra dansk side kun håbe, at den bliver en realitet. OTC må betragtes som et frem-skridt i bestræbelserne for at nedbryde de skranke, der findes for international handel.

GATT-overenskomsten indeholder ingen bestemmelser om organisation, men siger kun, at de kontraherende parter skal mødes „fra tid til anden“, som der står i protokollen, for at drøfte fælles anliggender. Nu lægges dette med OTC i faste rammer. OTC kan dog ikke pålægge de deltagende lande forpligtelser, som landene ikke selv er gået ind for; den skal kun administrere GATT-overenskomsten, men der står, at den derudover skal søge at fremme mellemstatlige rådslagninger angående international handel, undersøge spørgsmål vedrørende international handel og handelspolitik, rette henstillinger til de kontraherende parter vedrørende disse spørgsmål og indsamle, bearbejde og offentliggøre oplysninger og statistiske data vedrørende international handel og handelspolitik.

Denne organisation, OTC, skal bestå af en forsamling af alle organisationens medlemmer, der hver har én stemme, og beslutninger træffes ved almindelig stemmeflerhed. Organisationen skal endvidere have en eksekutivkomité på 17 medlemmer, hvor — hvis jeg må sige det på den måde — de 5 store er fødte medlemmer, og disse 5 store må i henhold til den andel, de har i handelen inden for GATT-landene, blive Amerikas Forenede Stater, Canada, Storbritannien, Frankrig og Tyskland. I eksekutivkomiteen har hver deltager én stemme; der er ikke vetoret i eksekutivkomiteen, tværtimod, kan man sige, idet det ifølge forretningsordenen kan kræves, at parterne i en strid skal afholde sig fra at stemme, og det synes jeg vi må hilse med tilfredshed. Jeg synes endvidere, det er en fordel, at de medlemmer, der ikke har sæde i eksekutivkomiteen, er berettiget til, ganske vist uden stemmeret, at deltage i eksekutivkomiteens drøftelse af ethvert anliggende, der berører vedkommende land. Der skal endvidere oprettes et sekretariat med en

generaldirektør, hvis funktioner o. s. v. skal fastsættes af forsamlingen. Man kan vel godt sige, at man her skaber en handels Dag Hammerskjöld.

Der er endvidere fastsat regler for budget og bidrag, for OTCs retsstilling, for forholdet til andre organisationer, for administrationen i almindelighed, for fritagelsesbestemmelser for medlemslandene og for ophævelse eller forringelse af rettigheder for medlemslandene; endelig er der forskellige overgangsbestemmelser.

OTC er resultatet af lange og sikkert drøje forhandlinger. Vi kan intet ændre i det, selv om vi kunne ønske det. Vi kan tiltræde beslutningen eller ikke; mit parti anbefaler, at vi tiltræder denne nye handelspolitiske organisation.

Vi kan også tiltræde forslaget om ikraftsættelsen af den såkaldte sjette protokol; nu er 60 000 toldpositioner nedsat eller bundet af de kontraherende parter, og de sidste 3 000 er kommet til ifølge denne protokol. Finansministeren anslår det danske direkte toldtab til omkring 225 000 kr. Medens disse forhandlinger stod på, har der været forhandlet med de interesse-rede erhverv, og det, der er sket, skulle være i overensstemmelse med deres interesser, så vi kan tiltræde også dette forslag.

Lovforslaget om ændring i lov om toldafgifterne m. m. omhandler ændringer, som er nødvendiggjort af ikraftsættelsen af sjette protokol; det er de direkte toldnedsættelser, der her giver sig udtryk. Ved tiltrædelsen af sjette protokol har vi forpligtet os til disse bindinger.

Alt det, jeg her har omtalt, kan vi ikke ændre noget i; vi kan sige ja eller nej, og mit parti kan altså tiltræde det.

Finansministeren foreslår derefter i det lovforslag, vi behandler, at toldrådets appeludvalg ophæves, at loven om behandlingen af toldtvistigheder af 1911 ophæves, og at toldrådet ophæves.

Vi kan tiltræde den af ministeren foreslåede form for den nye ankeinstans vedrørende disse sager. Der har i det sidste års tid kun været tre sager for det bestående appeludvalg. Den ene drejede sig om æbletræster, den anden om udenlandske børne- og billedbøger og den tredje om pelsaffald. I den første sag var alle enige om, at det omhandlede ikke var affald,

[Lars P. Jensen.]

men toldpligtigt under løbenummer 64 til 4 øre pr. kg. Finansministeren fulgte denne enstemmige indstilling. Den anden sag drejede sig om udenlandske billedbøger, og stemmerne i appeludvalget stod 3 mod 3; finansministeren fulgte departementets indstilling, der gik ud på, at de skulle fortoldes med 60 øre pr. kg.

Den tredje sag drejede sig om pelsaffald, hvor 4 stemmer gik ind for, at det skulle være frit, og hvor 2 fastholdt, at afgiften skulle være 33 $\frac{1}{3}$  pct. Jeg vil gerne sige, at det var for så vidt ikke nogen politisk afgørelse, der blev truffet i denne sag, idet det ærede medlem hr. Harald Nielsen og jeg, som begge er medlemmer af dette udvalg, var enige i denne afgørelse. Men finansministeren fulgte mindretallet, og det er ministerens gode ret. Så kan man selvfølgelig spørge, hvad vi skal have appeludvalget for. Nu har ministeren foreslået, at det ophæves og erstattes af et 3 mands udvalg. Vi kan tiltræde den form, som ministeren har foreslået, og som i øvrigt er tiltrådt af flertallet af erhvervsorganisationer, der har været med i forhandlingen om dette.

**Harald Nielsen:** Det første forslag, folkettinget her skal tage stilling til, går ud på en revision af GATT-overenskomsten og oprettelsen af en ny institution, en overenskomst om handelspolitisk samarbejde. Der er ikke her tale om store, epokegørende ændringer. Der sker ændringer i de tiltrædelsesformer man hidtil har haft, og der sker en ændring i retning af at skabe fastere rammer for GATT-samarbejdet. Det kan vi fra vor side tiltræde, selv om vi også kan udstøde et lille hjertesuk over, at man ikke er kommet længere frem i den retning, vi fra dansk side ønsker.

Det andet forslag til folketingsbeslutning drejer sig om, at folkettinget skal godkende de resultater, der opnåedes ved den internationale toldkonference i Genève i foråret 1956. Resultaterne er jo meget små. Vi har

ved at gå ind på nogle toldbindinger og toldnedsættelser fra dansk side fået indrømmet toldnedsættelser fra forskellige andre landes side. Man må erkende, at det er et yderst beskedent resultat, der her er nået, men det er jo et skridt i den rigtige retning, og det kan vi naturligvis også fra venstres side tiltræde, selv om vi også må beklage, at man stadig væk ikke kan komme videre frem i retning af at skabe friere samhandelsforhold mellem landene, og at man ikke kan få nedbrudt de spærreskranker, der rejser sig ikke mindst for dansk landbrugseksport.

Det tredje forslag, som folkettinget skal tage stilling til, er finansministerens lovforslag om de ændringer i toldtariffen, som er en følge af de ting, vi har forhandlet os til rette om i Genève i foråret; og da der jo her er tale om toldnedsættelser, er det også noget, vi fra venstres side kan tiltræde. Men det, der særlig interesserer i dette lovforslag, er forslaget om en ændring af den måde, hvorpå vi hidtil har afgjort toldtvistigheder.

Da vi sidst havde en større debat om dette spørgsmål i tinget, kritiserede jeg den afgørelsesmåde, vi nu har, idet det i virkeligheden er således, at det er finansministeren, der træffer afgørelsen i de stridigheder, der dér opstår. Det kan ikke bestrides, at finansministeren i virkeligheden repræsenterer den ene part i sagen. Det er jo i det administrationsområde, han har, man har taget standpunkt til sagen, før den kommer til toldappeludvalget, og før den kommer til endelig afgørelse. Jeg syntes, det var en forkert fremgangsmåde, og at det også var forkert, at appeludvalget, når det kom til stykket, ikke havde noget at skulle have sagt.

Finansministeren lovede ved den lejlighed at fremsætte forslag til en ændring af denne måde at afgøre toldtvistigheder på, og det er nu gjort. Det vil jeg naturligvis takke finansministeren for, selv om vi fra venstres side ikke kan tiltræde den nye form, han har foreslået med hensyn til afgørelse af opståede stridigheder. Efter det,

[Harald Nielsen.]

finansministeren har foreslået, skal det jo være et ankenævns, der består af tre dommere, hvoraf de to skal være det, vi her i landet forstår ved dommere, medens den tredje — således må man forstå det — skal hentes fra finansministeriet, altså fra det administrationsområde, hvor man har taget stilling til problemerne, inden de kommer frem til ankenævns afgørelse. Jeg må finde det afgjort forkert, at man i virkeligheden giver den ene part i sagen plads på dommersædet. Det synes jeg ikke er overensstemmende med, hvad almindelig retsbevidsthed må kræve, og det kan vi derfor ikke tiltræde. Hvis man endelig vil have den ordening, bliver man nødt til også at give de branchekyndige, som erhvervene har udpeget, og som skal optræde rådgivende over for dommerne, stemmeret i ankenævnet, med andre ord give dem plads som meddommere. Det synes jeg er et ganske rimeligt krav at stille.

Jeg har tænkt over, om man ikke kunne ordne sagen på en meget mere enkel måde, om man ikke simpelt hen kunne bestemme, at de stridigheder, der kan opstå om tarifføringsproblemer — og nu tager man også et nyt område med herindunder, nemlig de stridigheder, der kan opstå om toldberegningens værdi — ganske simpelt skulle henvises til afgørelse i sø- og handelsretten; dér er de jo vant til at behandle erhvervsager. I så tilfælde sparede vi ikke alene toldappelludvalget og toldrådet, der nu forsvinder, hvad jeg finder udmærket, men vi sparede også den ny ankeinstans, og da det jo, som ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, oplyste, er meget, meget få sager, det drejer sig om hvert år, kan det ikke være nogen særlig belastning af sø- og handelsrettens arbejdskraft, om den også skal afgøre den slags spørgsmål. Derfor har jeg udkastet denne tanke, som jeg beder om må blive taget med i overvejelserne i det udvalg, jeg forudser bliver nedsat. Dér vil man også kunne indhente oplysninger om, hvorledes man fra erhvervenes side ser på, at sagerne afgøres af sø- og handelsretten.

Jeg mener, det er en såre vigtig ting i et folkestyret samfund at skabe sådanne retstilstande, at borgerne altid føler fuld tryk-  
hed for, at de bliver behandlet på rimelig

og retfærdig måde. Det er nu engang således i et moderne samfund, hvor administrationen griber mere og mere ind, at der ofte træffes administrative afgørelser, som i høj grad berører den enkeltes ve og vel. Jeg synes, det er meget vigtigt, at disse forhold er ordnet på en sådan måde, at borgerne kan have fuld tillid til, at der træffes rimelige og retfærdige afgørelser. Jeg kan ikke tænke mig, at man virkelig ude i befolkningen, hverken hos erhvervslivet eller i administrationen, skulle nære nogen ængstelse for, at sø- og handelsretten ikke var særlig velegnet til netop at træffe afgørelse i sådanne sager. Jeg beder om, at vi overvejer spørgsmålet i det kommende udvalg.

Der er også et lille spørgsmål vedrørende appellen til domstolene. Hvis vi skal have en ankeinstans, synes jeg, vi må have adgang til appel til domstolene. Det vil også være egnet til at skabe tryghedsfølelse hos befolkningen med hensyn til afgørelse af sager, der kan berøre den enkeltes ve og vel. Jeg ser af den højtærede finansministers fremsættelse, at erhvervsorganisationerne skal have givet tilslutning til den nye ankenævnsordning. Jeg kan ikke rigtig finde ud af, hvordan det forholder sig med denne tilslutning: om den blot drejer sig om, hvilke erhvervsorganisationer der skal udpege de branchekyndige, som skal tage sæde i ankenævnet, eller det drejer sig om ordningen som helhed. Jeg mener i hvert tilfælde at være vidende om, at Landbrugsrådet og vist også Grosserer-Societetet har ønsket, at de erhvervsyndige repræsentanter fik stemmeret i ankenævnet, og at man også er interesseret i, at der bliver adgang til appel til domstolene, hvis vi altså skal have dette ankenævns.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at de toldnedsættelser, der er tale om, kan vi tiltræde, men vi må tage forbehold over for ankenævnet og henstiller, at vi får en nøjere drøftelse deraf i det udvalg, som skal nedsættes.

**Foss:** De to forslag til folketingsbeslutning er grundigt behandlet af de to foregående ærede ordførere, og jeg har faktisk ikke noget at føje til.

Jeg er ikke enig med det ærede medlem hr. Harald Nielsen i, at resultaterne for

[Foss.]

Danmark af vor forbindelse med GATT ikke har været særlig store, men det er lige så klart, at Danmark ikke kan holde sig uden for dette internationale samarbejde, og jeg kan på mit partis vegne give fuld tilslutning til de forslag, der her foreligger.

Med hensyn til det lovforslag, vi behandler, må jeg erklære mig i nogen grad enig i det ærede medlem hr. Harald Niensens kritik af den foreslåede ankeinstans. Det kan jo være lidt tvivlsomt, om det er helt rigtigt, at den ene repræsentant i dette nævn skal være en repræsentant for tolddepartementet. På den anden side tror jeg ikke, det vil være rigtigt at udvide nævnet med erhvervsrepræsentanter. Jeg vil også gerne om dette spørgsmål søge nærmere oplysning i det kommende udvalg, og jeg kan sige det samme med hensyn til den af det ærede medlem hr. Harald Nielsen nævnte tanke om, at man eventuelt kunne nøjes med sø- og handelsretten som appelinstant; det er et forslag, som det utvivlsomt vil have interesse at undersøge lidt nærmere. Men hvis det viser sig, at vi ikke kan nå til noget bedre end det, der er foreslået i lovforslaget, må jeg også erkende, at dette indeholder en væsentlig forbedring. Hovedretningslinjerne i lovforslaget, der jo er tiltrådt af erhvervsorganisationerne, kan vi for vort vedkommende tiltræde, hvis vi ikke kan opnå noget, der er bedre.

Jeg kan kort og godt på mit partis vegne give tilsagn om en velvillig og så vidt muligt hurtig behandling af de foreliggende forslag, og jeg imødeser altså en nærmere behandling i udvalget.

**Bertel Dahlgaard:** Det radikale venstre kan tiltræde forslaget til folketingsbeslutning angående Danmarks 1955-udtegnelse af de i Genève den 10. marts 1955 oprettede protokoller vedrørende ændringer i Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel og Overenskomsten om Organisation for handelspolitisk Samarbejde; men jeg vil gerne knytte enkelte bemærkninger til de forslag, der her foreligger.

De forhåbninger, der oprindeligt var knyttet til GATT-overenskomsten, må vi jo sige foreløbig ikke er opfyldt. Virksomheden begyndte med ikke ubetydelige told-

nedsættelser på de to første toldkonferencer, der afholdtes, men derefter er den jo på dette område i det væsentlige gået i stå. Resultaterne af den sidste konference har været små, for Danmarks vedkommende ganske overordentlig små, men vi kan tiltræde også de forslag, der har tilknytning hertil.

Den revision af GATT-overenskomsten, der her foreslås, bringer jo ikke væsentlige fremskridt med hensyn til selve det grundlag for arbejdet, som overenskomsten afgiver. Vi kan fra vor side ganske anerkende den danske delegations stilling under forhandlingerne herom, men vi må jo samtidig erkende, at de forslag, Danmark på visse punkter sammen med de andre lavtariflande har fremsat eller er gået ind for, ikke er blevet imødekommet. Af de vigtigere områder, det her drejer sig om, kan nævnes tanken om, at der i selve GATT-overenskomsten skulle gives generel pligt til nedsættelse af toldsatser. Jeg kan også nævne den anden tanke, som på forskellig måde er fremført, om at gå til automatisk gradvis nedsættelse af toldsatserne i forskellige lande, og jeg kunne her tilføje, hvad man næsten kunne fristes til at kalde den almindelige sammenrotning imod landbrugslandene, der rammer Danmark så hårdt.

Skulle man anføre et lyspunkt i alt dette mørke, kunne man måske sige, at de bestræbelser, der nu er under udfoldelse med henblik på eventuel dannelse af en vesteuropæisk toldunion eller et vesteuropæisk frihandelsområde, på en måde er en anerkendelse af de synspunkter, som er fremsat fra lavtariflandenes side. Jeg skal i øvrigt lade stå hen, hvordan det ville gå, dersom et vesteuropæisk frihandelsområde blev oprettet, hvordan det da ville gå landbruget og specielt de danske landbrugsinteresser, men det er en sag for sig.

Jeg minder endvidere i forbindelse med behandlingen af disse forslag om, at den amerikanske regering oprindeligt tiltrådte selve GATT-overenskomsten, men der foreligger jo her det mærkelige forhold, at den amerikanske kongres åbenbart aldrig har følt sig bundet af de forpligtelser, der påhviler den amerikanske regering. Som det er oplyst af den højtærede stats- og udenrigsminister ved forslagets fremsættelse, står dette i for-

[Bertel Dahlgaard.]

bindelse med, at efter den amerikanske forfatning kan præsidenten suverænt undertegne en sådan overenskomst, og det er altså den omstændighed, at kongressen ikke har følt sig bundet af denne overenskomst, som er baggrunden for, at man i Amerika har kunnet anvende kvantitative restriktioner over for landbrugsvarer. Det er indlysende, at det i høj grad virker demoraliserende på hele arbejdet henimod større handelsfrihed, at USA forbeholder sig at praktisere en betingelsesløs dispensationsret for sig selv med hensyn til at opretholde indførselsrestriktioner for landbrugsvarer. Når hertil så kommer, at USA samtidig formaner de europæiske lande til at nedbryde toldskrankerne dem imellem og endelig derefter kaster sine overskudslagre ind bl. a. på det engelske og det tyske marked til skade for det danske landbrug, da bliver man, forekommer det mig, mere end forstemt.

Hvis nu USA tiltræder Overenskomsten om Organisationen for handelspolitisk Samarbejde, må man vel gå ud fra, at denne hidtidige tvivlsomme fortolkning opgives. Hvis USA ikke tiltræder den, ja, så vil der, så vidt jeg forstår af den højtærede stats- og udenrigsministers fremsættelse, komme til at foreligge den situation, at denne overenskomst formentlig overhovedet ikke vil få gyldighed.

Det, den høje regering nu beder folketinget om, er, at tinget skal give regeringen mandat til at skønne over, hvornår Danmarks undertegnelse af overenskomsten eventuelt skal finde sted. Så vidt jeg kan skønne, er dette vel nærmest et opportunitetsspørgsmål, og vi skal fra vor side ikke gøre indvendinger imod, at regeringen får en sådan bemyndigelse.

**Fuglsang:** Da mit partis ordfører ikke er til stede, vil jeg på partiets vegne sige lidt om de forslag, vi behandler her.

Den højtærede stats- og udenrigsminister gav i sin fremsættelse en almindelig oversigt over det samarbejde, der gennem årene har fundet sted gennem de to økonomiske organer, GATT, Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel, og det europæiske OEEC. Jeg brugte ordet „oversigt“. Dette må i denne forbindelse nærmest

tages som et udtryk for den gode vilje, det, man tilstræber, i mindre grad hvad der faktisk er opnået i retning af opfyldelsen af de gode ønsker om samarbejde. For dette er jo i sandhed såre begrænset, ikke mindst hvad angår Danmark og Danmarks specielle interesser.

Den højtærede stats- og udenrigsminister nævnedes, at på de første møder, det i Genève i 1947 og det i Ancecy i 1949, opnåedes — som han sagde — ikke ubetydelige resultater. Jeg tror, dette er udtryk for en ny vurdering. I hvert fald skrev Social-Demokraten den 27. september 1950, altså umiddelbart forud for det følgende møde i Torquay, at Danmark ville nægte at forlænge Ancecyaftalen om told, hvis ikke der i Torquay kom realiteter ud af forhandlingerne om en nedsættelse af toldniveauet, og det skete jo ikke. Det var fuldkommen med rette, at det ærede medlem hr. Lars P. Jensen som ordfører dengang sagde, at der var meget skrig, men såre lidt uld i det resultat, der kom frem, og det samme kan udmærket siges om det, vi står over for i dag. For mig at se hører GATT og OEEC begge til de organer, der på USAs initiativ er dannet uden om FN og dets organer for på den ene side at prøve at binde de vestlige lande sammen i én økonomisk blok og på den anden side at afspærre denne blok fra de socialistiske lande.

I hvor høj grad dette sidste er lykkedes, derom fortæller bl. a. Danmarks officielle tal for vor udenrigshandel. Tager vi f. eks. månedsgennemsnittet for vor indførsel i januar-september i år, ser vi, at dette var fra den vestlige halvkugle 107,3 mill. kr., fra OEEC-lande 555,6 mill. kr. og fra alle de øvrige lande, deriblandt den tredjedel, som den socialistiske verden omfatter, siger og skriver 61,2 mill. kr. For udførslen var tallene til den vestlige halvkugle 76,1 mill. kr., til OEEC-lande 479,3 mill. kr. og til de øvrige lande 56,6 mill. kr.

Jeg tror, Gunnar Myrdahl har ret, når han i sin sidste oversigt over verdensøkonomien siger, at den ensidige handel har en meget stor skyld i Vesteuropas dollarmangel, den mangel, vi har haft gennem årene. Og hvor farlig denne ensidige binding kan være for os, derom vidner bl. a. den oliesituation, vi befinder os i i dag.

Ser man på den anden side af sagen, dette

## [Fuglsang.]

med at binde den vestlige verden sammen, ser det noget anderledes ud, og sådan må det naturligvis også være, fordi det eneste, som i den henseende binder disse lande sammen, er deres fælles fjendskab til de socialistiske lande og deres nogenlunde fælles økonomiske interesser; og hvor det drejer sig om deres interesser — og det gælder især de udslaggivende stormagter — dér giver de absolut ikke køb. USA har sin interesse, som vi har set, i at tvinge andre lande til at liberalisere, til at åbne deres markeder for USAs vældige produktion, og det er ikke til sinds på nogen måde at give indrømmelser af betydning over for den øvrige verden. England værner om sit imperium på det grundlag, der skabtes i Ottawa allerede i 1932, og endelig er der i Mellemeuropa opstået kul- og stålunioner, gennem hvilke først og fremmest Vesttyskland og magnaterne fra Ruhr spiller deres økonomiske spil og plejer deres økonomiske interesser.

Men de små lande, dem bliver der ikke taget hensyn til; de mærker kun denne overenskomst i form af politisk og økonomisk tryk. Jeg kan nævne det tryk, Den internationale Bank har udøvet på Indien for at tvinge det til i sin 5 års plan at tage mere hensyn til privatinteresser. Jeg tænker også på de gode råd, som OEEC giver bl. a. os angående vor indre økonomi, og jeg vil især henvide til, hvor lidt der faktisk er taget hensyn til Danmark og vor vigtigste erhvervsgren, landbruget, og dets eksport. Her er det sådan, at industrien i kraft af sin voldsomt koncentrerede økonomiske magt benytter denne til at udbytte landbruget gennem sin prispolitik og sin toldpolitik. Om hele denne udvikling fortæller vort nuværende bytteforhold, som ligger omkring 80. Som et udtryk for hele tendensen har vi fået de meget beskedne toldindrømmelser, som omhandles af forslaget her, samtidig med at der for ikke længe siden fra engelsk side blev pålagt en bacontold, der formentlig vil koste os ca. 125 mill. kr. om året.

Jeg kan selvfølgelig tiltræde de toldnedsættelser, som foreslås, men som i virkeligheden ikke betyder så farlig meget. Jeg kan også tiltræde det forslag, der fore-

ligger om et nyt ankenævn for toldadministrationens afgørelser, og jeg kan tiltræde det netop i den form, hvori det er foreslået. Erhvervenes forslag om at træde ind i foretagendet og, sådan som det så ofte er tilfældet med de forskellige statslige administrative opgaver, at præge det finder jeg ubegrundet. Jeg mener, det her foreslåede er rigtigt.

**Oluf Pedersen:** De foreliggende forslag til folketingsbeslutning kan jeg anbefale til behandling i et udvalg. Det er jo rigtigt, som det er sagt her, at det, der er kommet ud af det, er meget beskedent, medmindre man vil vurdere det tryksagsmæssigt, for så er det en stor sag. Men jeg tror også, der er en forklaring på, hvorfor resultatet er så beskedent. Jeg tror, det står i forbindelse med, at man ikke er klogere her med hensyn til de vilkår, hvorunder samhandel sker, end den sidste ærede taler gav udtryk for.

Jeg synes, det er naturligt at gøre opmærksom på, at al handel er varebytte, således at det gælder som en økonomisk grundlov, som folketinget ikke kan ændre, at hvis man får en stor import, får man automatisk en stor eksport, og modsat: hvis man begrænser importen, fører det også til en begrænsning af eksporten. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, hvordan det vil være i praksis.

Jeg ved ikke, om de ærede medlemmer var opmærksom på, at man, da man i sin tid foretog sanktioner mod Italien, kun satte ind på det ene område. Det var nok, det vil straks påvirke begge områder. Man behøver ikke at begrænse både import og eksport; man kan nøjes med den ene af delene. Enhver import skal betales med andre varer. Derfor er det også således, at man ikke uden videre kan vedtage, at nu skal man have en stor handel med østlandene, for det må afhænge af, om de har varer at sælge, og om vi har varer at give i stedet. Mig bekendt er der ingen, der forbyder, at man handler med østlandene. Jeg ved, der har været bestræbelser i gang for at få den størst mulige handel med disse lande. Det har været i dansk interesse, men også i østlandenes interesse. Det er sådan, at jo friere handel man har,



[Oluf Pedersen.]

jo mere samhandel man får i gang, des bedre sikrer man et fredeligt forhold landene imellem.

Tolden er, om jeg så må sige, til for at gøre livet vanskeligt. Den kan give lidt penge i statskassen, men da den giver sig udtryk i fordyrelse af varerne og et højere prisniveau, ved vi også, at den i form af offentlige udgifter koster statskassen penge. Jeg har sagt, og det står jeg ved, at jeg regner statskassens toldindtægter for at være en underskudsforretning, fordi de i kraft af den fordyrelse, de betyder for det indre prisniveau, koster statskassen flere penge i det lange løb, end den får ind. De er til skade for eksportvirksomheden. Told og valutacentral betyder efter min vurdering en fordyrelse her i landet på adskillige hundrede mill. kr. Jeg er helt sikker på, at hvis man var i stand til at skaffe de rigtige tal frem, ville det antagelig være slut med tolden.

I sin tid, da man levede under enevælden, hvor man havde et merkantilistisk system, ventede man, at det var forbi med tolden, når man fik et folkestyre. Desværre viste det sig, at særinteresserne vandrede med fra enevælden ind i folkestyret.

Hvis man afskaffede al told, blev det billigere at leve. Så ville lønningerne gå ned. Det vil sige, reallønnen ville antagelig stige, idet man fik flere varer for den mindre løn. Det ville igen betyde større beskæftigelse, og det ville betyde, at man blev mere konkurrencedygtig.

Det er ligetil, at vi kan gå med til de nedsættelser, der her er tale om. Men hvorfor forslå, at tolden skal nedsættes fra 25 til 20 pct. på briller? Hvorfor ikke sige fra 25 pct. til 0? Det var naturligt, om man helt afskaffede den. Man kunne gå den vej, vi foreslog i foråret, at aftrappe al told med 20 pct. årlig, til den var helt afviklet. Når jeg har sagt det, vil det også være naturligt, at jeg fortsætter med at gøre opmærksom på, at den idé, der ligger bag ved denne lovgivning og bag ved de forhandlinger, der har været ført, er, at man skulle kunne sælge toldbeskyttelse, således at når man tilbød en toldnedsættelse, skulle alle andre blive så glade, at de også satte tolden ned. Men det resultat, der foreligger her, kan man vist godt sige er meget dårligt.

Hvis vi nu i stedet for at nedsætte tolden afskaffede den, ville det resultere i, at vi fik billigere varer her i landet. Altså er det ikke et gode, vi sælger, men noget, der er et onde for os selv. Jeg mener, en sådan fremgangsmåde vil være til fordel for os selv. Det, at vi forlanger penge eller anden toldnedsættelse for at nedsætte vor told, kunne tyde på, at tolden er et gode for os selv, men den er kun noget ondt, som vi bør skille os af med. Jeg mener i og for sig, at told har Fanden skabt. Kravet om fri handel er et gammelt liberalt krav. Det er anerkendt, at det er til fordel for befolkningen. Vi ved jo, at de danske bønder sagde nej, da man i sin tid tilbød, at de kunne få toldbeskyttelse. Venstre ville ikke være med til toldbeskyttelse. Vi ved også, at resultatet af dette nej fra venstre til toldbeskyttelse er det dygtige landbrug, vi har i Danmark. Det er et landbrug, som kunne klare sig selv, hvis det fik de vilkår, det burde have.

Jeg vil slutte med at opfordre landbrugets folk til at gå ind i et arbejde for at afskaffe tolden, og jeg vil opfordre dem til at gå ind for en virkelig nedsættelse, som kan føre til afvikling af al told. Jeg vil opfordre eksportindustrien, som jo i højeste grad er på samme linje, til også at gå ind for at afskaffe tolden, for i det øjeblik man gør det, får man nedsat driftsomkostningerne, og så bliver man mere konkurrencedygtig. Jeg vil opfordre forbrugerne til at slutte op om kravet om at få toldnedsættelse, for at de kan få den rigtige pris frem for varerne og ikke få den forfalsket gennem told. Jeg vil så galt opfordre den toldbeskyttede industri til at slutte op om det, så vi kan få en sund industri, som under frie forhold vil være i stand til at producere mere og tjene mere, end den tjener, så længe den lever under toldbeskyttelse. Det var der mening i i stedet for sådanne småtterier som dette, som egentlig er for latterligt til at gøre noget for.

**Finansministeren (Kampmann):** På stats- og udenrigsministerens vegne vil jeg gerne takke for den almindelige tilslutning til de to forslag til folketingsbeslutning, og jeg kan måske samtidig på egne vegne takke for, at der også stort set var tilslutning til mit forslag til lov om ændring i lov om toldafgifter og forbrugsafgifter. Jeg kan sige til

## [Finansministeren.]

det ærede medlem hr. Harald Nielsen, at jeg sagde „stort set“; jeg skal nok om lidt komme ind på den indvending, det ærede medlem fremdrog.

Der var almindelig enighed om, at de to forslag til folketingsbeslutning måtte godkendes. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard benyttede lejligheden til at fremsætte en række udtalelser om det internationale samarbejde, som jeg ikke skal modsige. Det er jo rigtigt, som det også er fremført af flere af de andre ærede ordførere, at man har indtrykket af, at det ligesom er ved at gå lidt i stå. Det ærede medlem beklagede den holdning, som USAs kongres har taget til dette arbejde, og heri skal jeg heller ikke modsige ham.

Vedrørende forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m. og i lov om forskellige forbrugsafgifter er der naturligvis tilslutning til, at vi må gennemføre de toldindrømmelser i vor lovgivning, som vi skal yde for at få toldindrømmelser andetstedsfra. Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen mente, at vi bedre kunne få toldindrømmelser i andre lande, hvis vi nedsatte vore toldsatser endnu mere. Jeg kunne næsten ønske, at det ærede medlem hr. Oluf Pedersen engang kunne rejse med delegationen derned og deltage i forhandlingerne; så kunne de argumenter, som det ærede medlem fremfører her, få lov at prøve virkelighedens verden.

Jeg lovede, dengang vi behandlede tekstillovforslaget, at komme med et forslag om ændring i bestemmelserne om anke vedrørende toldtvistigheder, og det er den anden del af forslaget til lov om ændring i lov om toldafgifterne. Jeg lovede også, inden jeg kom med dette forslag, at forhandle med erhvervslivets organisationer om det, og det har jeg gjort. Det ærede medlem hr. Harald Nielsen spurgte mig, om den tilslutning, jeg havde fået, gjaldt hele formen, og dertil kan jeg sige, at det har jeg egentlig fået indtryk af, men det kan vi senere få oplyst i udvalget, hvor de embedsmænd, der har ført disse forhandlinger, kan komme til stede, og i øvrigt kan erhvervslivets organisationer også selv komme til stede og redegøre for deres standpunkt.

Der er et punkt, der har været uenighed om, og det redegjorde jeg for ved frem-

sættelsen. Det var med hensyn til ankenævnets sammensætning. Det er sådan, at fire organisationer, De samvirkende danske Husmandsforeninger, Provinshandelskammeret, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Industrirådet, kunne tilslutte sig denne sammensætning, medens 3 andre, Landbrugsrådet, Grosserer-Societetet og Håndværksrådet, ønskede nævnet sammensat således, at der skulle være medlemmer fra erhvervsorganisationerne. Jeg har været lidt i tvivl om, hvad jeg skulle gøre. Vi har prøvet, om vi kunne opnå en vis enighed, men det er ikke lykkedes, og jeg har indtryk af, at man står ret usikkert over for dette spørgsmål. Jeg kan bl. a. nævne, at Landbrugsrådet oprindeligt havde en opfattelse, der faldt sammen med lovforslaget, men senere skiftede opfattelse, uden at jeg har kunnet finde ud af hvorfor. Nu kommer det ærede medlem med det forslag, at vi ikke skal have et ankenævn her sammensat på samme måde som inden for forbrugsafgiftslovgivningen, men at man i stedet for skulle lade disse sager gå over til sø- og handelsretten. Jeg har ikke spor imod, at denne tankegang går ind i drøftelserne i udvalget, men jeg er bekendt med, at der er mange juridiske spørgsmål forbundet med, om man kan gennemføre en sådan ordning. Det kan bl. a. være et spørgsmål, om sø- og handelsretten vil tage disse sager, om den ikke vil hævde, at det er skønssager, som den ikke kan afgøre. Hvis det er tilfældet, skal højesteret i funktion, og hvis den siger det samme, hvem skal så afgøre det? Jeg tvivler som sagt på, at man kan gå den vej, men jeg er naturligvis villig til at diskutere det i udvalget.

(Kort bemærkning).

**Oluf Pedersen:** Jeg gør bare opmærksom på, at efter min opfattelse bliver en toldfordyrelse altid betalt af landets egne borgere. Hvis vi får en toldnedsættelse, vil det give større import her til landet, men det vil også give os en tilsvarende større eksport, så det er ikke noget, der kommer os til skade. Modsvarende: hvis vi laver en toldbeskyttelse, så betyder det en fordyrelse af varerne her til landet. Jeg tror ikke, at den tale, der blev holdt af den

[Oluf Pedersen.]

kommunistiske ordfører om, at den engelske told blev betalt af de danske producenter med 150 mill. kr., har det ringeste med virkeligheden at gøre. Nej, den told, englænderne lægger på flæsket, kommer de selv til at betale, og det fortjener de også.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Forslagenes overgang til anden (for forslagene til beslutnings vedkommende sidste) behandling*

*vedtoges uden afstemning.*

**Lars P. Jensen:** Jeg foreslår, at de to forslag til folketingsbeslutning og lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges* dette forslag.

Det næste punkt på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om sygehusvesenet* [af Thisted Knudsen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1063, fremsættelsen i tidenden sp. 1270).

Lovforslaget sattes til forhandling.

**Indenrigsministeren (Carl Petersen):** I henhold til sygehusloven beregnes kommunernes sygehusstilskud for finansåret 1957-58 på grundlag af kommunernes regnskaber over sygehusudgifter i finansåret 1955-56. Sygedagene i dette regnskabsår lægges til grund ved beregningen af den del af tilskuddet, der ydes som sygedagstilskud, og udgifterne er grundlag for beregningen af den maksimumsgrænse, som sygehusloven fastsætter for de enkelte kommuners tilskud.

Efter de gældende bestemmelser påhviler det kommunerne at indsende oplysning om sygehusudgifterne i det seneste regnskabsår inden den 1. november, men endnu godt en måned efter denne frists udløb mangler der svar fra en hel del kommuner. Jeg ser mig derfor ikke i stand til i dag at oplyse, hvor meget de samlede sygehus-

udgifter er steget siden den sidste regulering af tilskudssatserne, som blev gennemført i foråret med virkning for tilskuddet for indeværende finansår. Jeg regner med, at disse oplysninger vil foreligge i første halvdel af januar måned, og først derefter vil det være muligt at tage stilling til, i hvilket omfang sygehusstilskuddet bør forhøjes. Der har jo efterhånden udviklet sig en fast praksis for, at tilskuddet forhøjes hvert år i takt med udgiftsstigningen. Til og med 1954 udgjorde tilskuddet ca. 50 pct. af de senest opgjorte udgifter, men for de to sidste år har tilskuddet udgjort 60 pct. af udgifterne. Da man forhøjede tilskudsprocenten fra 50 til 60, skete det alene med det formål at lette amtskommunerne for de stigende sygehusudgifter. Om der allerede nu, to år efter, er grund til at foretage en yderligere forhøjelse af tilskudsprocenten af hensyn til amtskommunernes sygehusudgifter, vil jeg først kunne tage stilling til, når der foreligger nærmere oplysning om sygehusudgifternes størrelse. En forhøjelse som den foreslåede ville være den største, som nogen sinde er blevet gennemført siden sygehuslovens vedtagelse i 1946. Vi har fra alle sider under finanslovdebatten hørt, at der på statens budget skal spares mest muligt, og forslaget giver mig derfor anledning til at spørge de ærede forslagsstillere, hvorledes de har tænkt sig at der skal skaffes dækning for en så stor merudgift for statskassen, som der her er tale om.

Det har overrasket mig lidt at se det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen blandt forslagsstillerne til det foreliggende lovforslag. Da vi i 1955 behandlede et forslag om forhøjelse af sygehusstilskuddet for finansåret 1955-56, gik det ærede medlem imod forslaget, som tilsigtede en ajourføring af tilskuddet til 50 pct. af udgifterne, hvilket betød en tilskudsforhøjelse på ca. 11 mill. kr. Det ærede medlem henviste dengang til den svækkelse af finanspolitikken, som loven ville betyde, og det ærede medlem foretog samtidig en analyse af, hvor meget tilskudsforhøjelsen ville betyde i skattelettelse for landbruget. Jeg vil meget anbefale de ærede forslagsstillere at gennemlæse referatet af de udtalelser, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen da fremsatte. Jeg kan oplyse, at de findes i